

ONDERGRONDS

Ondergronds

Martinus Eisenga

© 2022 M. Eisenga / Uitgeverij U2pi

Titel: Ondergronds

Auteur: Martinus Eisenga

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.uitgeverij2pi.nl

Druk: JouvBoekdrukkerij.nl

ISBN: 978-94-9324-098-8

NUR: 300

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

1

Er waait een stevige wind en het begint te regenen. De mensen haasten zich met gebogen hoofd over de trottoirs naar huis of zoeken elders beschutting. Het is nog vroeg in de herfst en pas half vijf in de middag, maar al erg donker.

Ik ga gauw een groot warenhuis binnen en neem de roltrap naar de eerste verdieping. Daar bevindt zich het restaurant. Er staat al een behoorlijke rij voor de toonbank. Ik neem een dienblad van de stapel en sluit me aan. In de vitrine zie ik geen tompouces. Toch neem ik niet iets anders; ik zal de mevrouw bij de koffie erom vragen.

Gelukkig ben ik al gauw aan de beurt en bestel een kop koffie en vraag om een tompouce. De mevrouw achter de toonbank haalt er eentje uit de koelkast en zet hem op een schoteltje. Ik betaal en loop naar de tafel met suiker, cups koffiemelk, roerstokjes en bestek. Ik neem suiker en melk en een houten roerstokje. Dan kijk ik om me heen of er nog een tafeltje vrij is. Gelukkig is er nog plaats bij het raam en ga daar zitten.

De koffie dampst lekker en ik begin me al wat behaaglijker te voelen. Dan bedenk ik ineens dat ik nog een lepeltje nodig heb om mijn tompouce op te eten. Ik haal er gauw eentje. Dan haal ik de bovenste laag van m'n tompouce en schep de banketbakkersroom eraf. Zo doe ik ook met de onderste laag en eet dan de 'afgeroomde' lagen met de hand. Op deze manier wordt het geen knoeiboel. Dan begin ik rustig aan m'n koffie. Ik kan mooi naar buiten kijken en begin me lekker

warm te voelen. Als ik de mensen buiten in wind en regen zie ploeteren, komt het me allemaal nog aangenamer voor. Ik sluit zelfs even genietend m'n ogen. Als ik m'n ogen weer open, schrik ik behoorlijk. Ik zie een mannengezicht weerspiegeld in het raam. Hij kijkt naar mij, maar als hij ziet dat ik m'n ogen weer open doe, wendt hij z'n gezicht gauw af.

Zo snel mogelijk drink ik m'n koffie op en breng het dienblad naar de regaalwagen. Dan ga ik naar buiten en probeer zo rustig mogelijk te zijn. Ik weet dat de man mij volgt. Het heeft echter geen zin om hem proberen af te schudden. Daar zullen alleen maar brokken van komen. Eerst moet ik zo rustig mogelijk thuis zien te komen. Ik besluit niet via kleine steegjes de weg te bekorten, maar houd zoveel mogelijk de grote weg aan. Zoveel mogelijk in het licht en tussen de mensen blijven, dát is wat ik heb te doen! Gelukkig blijf ik rustig en weet 'veilig' m'n appartement te bereiken. Als ik langs de gordijnen voorzichtig naar buiten kijk, zie ik beneden de man naar buiten komen. Hij heeft me dus tot in het gebouw gevolgd en weet waar ik woon. De man verdwijnt in het donker.

M'n appartement bevindt zich op de derde verdieping. Van de twintig appartementen zijn er, voor zover ik weet, maar twee bewoond. Eén door mij en één door een oude, gepensioneerde man op de vierde en hoogste verdieping. Ik ken de man alleen van gezicht en heb, behalve een schuchtere groet, nog nooit een woord met hem gesproken.

Naast 'ons' gebouw staat een identiek complex dat nooit helemaal is afgebouwd en niet is bewoond en

daarnaast nog het geraamte van een gelijksoortig gebouw.

Een tijdje geleden ben ik naar de vierde verdieping gegaan en heb ontdekt dat zich daar een luik naar het platte dak bevindt. Toen heb ik bij het derde gebouw een lange plank opgescharreld en deze met de nodige moeite naar het dak van 'mijn' complex gesleept. Dit alles heb ik heel voorzichtig en in het donker uitgevoerd.

Als ik het licht aanknip, ga ik op de bank zitten en zet de televisie aan. Ik heb maar één zender tot m'n beschikking. Dadelijk komt de 'Grote Leider' in beeld. De 'geniale' man zit op een paard en wordt hartstochtelijk door een menigte stromannen toegejuicht. Ik zet de televisie weer uit.

Als ik een poosje op de bank heb gelegen, sta ik maar weer op en eet wat fruit. Dan controleer ik m'n rugzak en zet hem naast de bank. In de badkamer fris ik me wat op en ga dan naar beneden. Voor de deur van de ingang van het appartementencomplex schuif ik de grendel opzij, loop de trap op naar de vierde etage en controleer of het luik nog goed open wil. Voor de zekerheid zet ik hem op een kier.

Weer terug in m'n eigen appartement doe ik het licht uit en ga volledig gekleed op de bank liggen. Nou, daar lig ik dan. In deze buurt zijn geen straatlantaarns en is het pikdonker. Ik hoor de wind om het gebouw gieren en de regen tegen het raam kletteren. Als vanzelf gaan m'n ogen dicht en probeer ik rustig na te denken.

Zouden mijn vermoedens waar zijn of leef ik zo onder druk dat m'n fantasie me waanideeën bezorgt? Dit

laatste geloof ik eerlijk gezegd niet, want ik voel me helemaal kalm en goed bij m'n positieven.

Ik heb een mijnwerkerslamp aan m'n voorhoofd en een houweel in m'n hand. De gangen zijn smal en langs de wanden stroomt water. Soms spring ik verschrikt opzij als er brokken steenkool naar beneden vallen. De lucht is zwaar en het ademen gaat moeilijk. Als de gang waarin ik loop wat breder wordt en er een paar lampen aan de wand hangen, begin ik me wat beter te voelen. Diverse afbeeldingen van de 'Grote Leider' worden zichtbaar op de wand. Hij lacht me 'vriendelijk' toe. Toch loop ik maar gauw weer verder de duistere gang in. Dan klinkt er een enorme knal en storten de wanden in. Ik wil gillen, maar kan het niet. Ik hoor The Brandos *The Light Of Day* zingen.

Met een schok kom ik overeind. Ben ik me daar tóch in slaap gevallen! Er komt lawaai van beneden. De deur wordt met geweld opengebroken. Snel spring ik van de bank, grijp m'n rugzak, hang hem om en snoer hem vast. Ik ren m'n appartement uit en doe de deur op slot. Beneden hoor ik het hijgen van een hond. Met grote sprongen ga ik de trap op naar de vierde verdieping. De oude man komt de gang op en fluistert: 'Ik doe het luik wel weer dicht.' Ik knik hem dankbaar toe. Dan kruip ik door het luik het platte dak op. Het luik wordt achter mij gesloten.

Binnen de kortste keren ben ik doorweekt. Toch is het waarschijnlijk veiliger als het zo regent en waait. Dan val ik hopelijk minder op.

Ik pak de plank en constateer dat hij erg nat en daardoor glad is geworden. M'n hoogtevrees moet ik dan

maar onder controle zien te krijgen en er niet aan denken. Voorzichtig leg ik het uiteinde van de plank op het platte dak van het volgende gebouw. Dan leg ik hem neer en voel of hij stevig ligt. Dat is gelukkig het geval. Ik besluit er niet over te lopen maar zittend met aan beide kanten een been naar de overkant te schuiven. Het gaat gelukkig in eerste instantie goed, maar halverwege gaan m'n gedachten toch weer met me aan de haal en krijg ik het benauwd. Ik moet steeds aan *Lunch atop a Skyscraper* denken. Met gesloten ogen haal ik een paar keer diep adem en verman me. Dan schuif ik verder en klim op m'n knieën op het dak. Ik schuif nog even verder en ga dan hijgend languit op m'n rug liggen. Dat ik in een plas lig interesseert me niet; ik ben immers toch al kletsnat.

Na een poosje wordt m'n ademhaling rustiger en sta ik op. Voorzichtig trek ik de plank naar me toe en loop naar de overkant van het dak. Nu wordt het écht spannend, nu moet ik houvast voor de plank op het laatste, half afgebouwde complex zien te krijgen. Heel voorzichtig laat ik de plank op het gebouw zakken. Ik mag de plank beslist niet verliezen. Gelukkig vind ik steun en blijkt de plank stevig te liggen. Of er een stevig dak op het gebouw zit, weet ik niet, maar ik moet het simpelweg proberen. Er is geen andere mogelijkheid. Ik haal een paar keer diep adem en schuif heel voorzichtig naar de overkant. Daar aangekomen blijkt er geen dak te zijn, maar zijn er wel een heel aantal schuine balken en dwarsbalken waar te nemen. Met m'n armen en benen omklem ik een paar balken en weet met de nodige moeite de plank naar me toe te

trekken. Die leg ik over een paar dwarsbalken. Beneden hoor ik verderop wat geblaf. Ik blijf me een poosje met ingehouden adem aan de balken vasthouden. Dan schuif ik heel langzaam langs een dwarsbalk naar beneden. Tot m'n grote opluchting blijkt ik in een soort trappenhuis terecht te komen. Wel is alles nat en vies en glibberig, maar als ik voorzichtig ben zal ik toch van verdieping naar verdieping beneden moeten kunnen komen. Uiterst geconcentreerd ga ik naar beneden en kom uiteindelijk in de entree van het gebouw terecht. Er zijn nergens deuren te bespeuren. Heel voorzichtig ga ik het gebouw uit. Daar sta ik dan in de pikdonkere nacht. Wat nu?

Een bepaald plan heb ik eigenlijk niet. Toch zal ik iets moeten bedenken. In eerste instantie heb ik altijd gedacht, eerst maar eens aan mijn achtervolgers zien te ontkomen en daarna verder zien. Nu is het dan zo-
ver. Het is alsof ik als verlamd in de donkere nacht in storm en regen sta. Nergens is ook maar een lichtpuntje te ontdekken. Dan hoor ik ineens angstaanjagend dichtbij een hond blaffen. Ik hoor iemand door de modderige plassen ploeteren. Het gehijg van een aan z'n lijn trekkende hond komt nader en nader. Er schijnt iemand met een zaklantaarn in mijn richting. Ik zie de man van vanmiddag. Er rent nog iemand achter hem aan. Deze persoon heeft een pistool in de hand en schiet. De kogel schampt mijn been. Ik voel warm bloed stromen. Dan raak ik uit m'n verlamming en ren weg. M'n been doet pijn, maar het is te harden. De man met de hond schreeuwt: 'Grijp hem, Wolf!' M'n hart gaat als een razende tekeer. Ik mag niet struikelen en vallen. Ik probeer uit de lichtbundel te blijven. De man heeft de hond losgelaten. Het licht wordt door de afstand zwakker, maar het geblaf en gehijg van de hond komen steeds dichterbij. Het terrein is modderig en oneffen. Het beest is vlak achter mij. Wanhopig blijf ik staan en draai me om. Met de moeder wanhoop trap ik uit alle macht in de richting van de hond. Ik raak hem vol op z'n kaak. Het beest giert het uit en blijft staan. Ik ren weer verder. Het duurt maar even of de hond komt weer luid blaffend achter me aan. Dan hoor ik plotseling snelstromend water en

weet dat het de rivier is. De hond hapt grauwend naar m'n benen. Een stuk broekspijp wordt afgescheurd. Ik ben op de kade en zie licht schijnen op het kolkende water. De hond grauwt en bijt in m'n kuit. Ik spring. De hond laat los maar neemt een stuk vlees mee. De pijn giert door m'n been. Ik verdwijn in het schuimende water en voel nog dat ik meegezogen word. Dan wordt alles donker en weet ik niets meer.

Ik ben in de kolenmijn en loop met andere kompels door een smalle gang. We hebben zwarte gezichten en kijken bang. De 'Grote Leider' kijkt vanaf een wand naar ons. Ik ben duizelig en heb het gevoel flauw te vallen. We kijken elkaar wanhopig aan. We willen rechtsomkeert maken en vluchten voor het gevaar. Een gewapende bewaker richt z'n geweer op mij. We mogen niet omkeren en moeten koste wat kost ons werk doen. Het is allemaal levensgevaarlijk. Ik schreeuw tegen de bewaker dat hij een even grote schurk is als de 'Grote Leider'. De man houdt grijnzend de loop van z'n geweer onder m'n neus: 'We krijgen jou nog wel, mannetje!' Verderop in de mijngang klinkt onheilspellend gerommel.

Een hand grijpt me bij m'n haar en trekt me omhoog. Verschrikt open ik m'n ogen. Ik zie de onderkant van een brug. Ik sluit m'n ogen weer. Meerdere handen grijpen mij vast en trekken me op de wal onder de brug. Ik word warm gewreven en zak weer weg.

Ik word wakker van straatrumoer. Het is al licht. Verbaasd kom ik overeind; waar ben ik eigenlijk? Langzaam dringt het tot me door dat ik me onder een brug bevind. Ik ben er alleen. Om m'n kuit is een lap ge-

bonden. Er ligt een oude deken over me heen. Het begint me allemaal wat duidelijk te worden. Ik ben ontsnapt, maar zit wel in m'n eentje onder een brug. De pijn in m'n kuit is bijna niet te verduren. Toch ben ik ook blij: ik heb het gered en er zijn mensen geweest die een hand naar me hebben uitgestoken.

M'n rugzak staat naast me, maar is wel met een riem aan m'n arm vastgemaakt. Een beetje emotioneel word ik ervan. Er zijn dus ook goede mensen op de wereld. Als ik naar het water kijk, zie ik dat het kolkend voorbij stroomt, maar dat het niet meer regent. Ook is er van de storm niks meer te merken. Als ik voorzichtig wat verder naar de rand van de brug schuif, kan ik de lucht zien; het is zwaarbewolkt. Het zou zomaar weer kunnen beginnen te regenen. Eerst zal ik me proberen wat op te frissen en wat te eten. Als ik m'n rugzak open, blijkt alles er gelukkig nog droog en wel aanwezig te zijn. Ik eet wat brood en drink wat melk. Veel eten heb ik niet bij me, maar ik zal er een paar dagen mee kunnen doen. Ik heb ook nog wat geld en m'n identiteitskaart. Wat m'n identiteitskaart betreft ben ik een beetje bang. Want met deze kaart is het gevaarlijk, maar zonder is nog veel gevaarlijker. Ik besluit hem voorlopig toch maar te bewaren.

Ik kruip voorzichtig naar de stenen trap naast de brug en ga op m'n knieën een paar treden naar beneden. Hopelijk ziet niemand mij. Ik kijk niet op of om en schep met beide handen wat water uit de rivier. Het water is koud en ook behoorlijk vervuild, maar als ik er m'n gezicht mee inwrijf, heeft het toch een zeker verfrissend effect. Ik kruip weer terug naar m'n rug-

zak. Gelukkig heb ik ook reservekleren meegenomen. Voorzichtig kleed ik me uit en trek andere kleren aan. M'n kuit doet onnoemelijke pijn, maar ik móét gewoonweg volhouden. Zelfs een paar extra schoenen heb ik meegenomen. Dan poets ik voorzichtig m'n tanden en spoel m'n mond met een slokje melk. De uitgetrokken, vochtige kleren en schoenen stop ik in de rugzak; ook de oude deken prop ik erin.

Nog even ga ik zitten om m'n situatie te overdenken. Ik moet ten eerste kalm zijn en geen domme dingen doen. Onder de brug blijven kan zeker niet, want dan zal ik zeker, waarschijnlijk vandaag nog, ontdekt worden door de politie of andere overheidsfunctionarissen. Als ik me dan zal moeten identificeren heb ik zeer grote kans herkend te worden. Dat is zo ongeveer het laatste wat ik wil, want dat zal leiden tot gevangenneming, marteling en in het 'gunstigste geval' strafkamp, maar waarschijnlijk word ik dan doodgemarteld. Dit moet, als het even kan, toch maar vermeden worden. Ik besluit dan ook onder de brug vandaan te komen en me tussen de mensen te begeven. Ik moet dan zoveel mogelijk zien op te gaan in de massa en me zo onopvallend mogelijk gedragen. Dit zal echter ook weer niet te geforceerd mogen gebeuren, want dat zal dan opvallen. Ook kan ik beslist niet met het openbaar vervoer reizen, want m'n identiteitskaart werkt ook als reispasje. Zodra ik incheck zal er een alarm afgaan en zal ik worden gearresteerd met alle gevolgen van dien. Het beste zou dus zijn om een nieuwe identiteit aan te nemen en een daarmee corresponderende nieuwe identiteitskaart aan te vragen. Maar hoe

is dat in vredesnaam te realiseren? Eerst zal ik moeten proberen ergens een 'vaste verblijfplaats' te vinden van waaruit ik verder kan 'opereren'. Maar waar die 'vaste verblijfplaats' dan wel te vinden is, is me een volkomen raadsel.

Ineens hoor ik het geluid van marcherende soldatenlaarzen op de brug. Er wordt een bevel geblaft en de soldaten maken pas op de plaats. M'n hart barst bijna uit m'n borstkas en ik krimp ineem van angst. Dit is het einde, ze komen me halen! Ik sluit m'n ogen en onderdruk iedere gedachte. Nog één ding weet ik: als er iemand de stenen trap afdaalt, zal ik onmiddellijk in de rivier springen. Het blijft een tijdje doodstil alsof de wereld en het leven ophouden te bestaan. Ik houd mijn adem in. Er wordt weer een bevel geblaft. De soldaten marcheren weer verder. Bijna gierend komt m'n ademhaling weer op gang. Van duizeligheid val ik bijna in het water. Ik leun een hele tijd tegen de muur en kom langzamerhand weer tot rust. Zelfs de pijn in m'n kuit ben ik voor een tijdje vergeten.

Als ik weer rustig ben, kom ik tot een vast besluit: ik moet hier vandaan en wel direct!

Ik recht m'n rug en beklim de stenen trap naar de kade.

Er lopen veel mensen op straat. Niemand schenkt aandacht aan mij. De meeste mensen hebben haast en kijken recht voor zich uit. Hoe laat het is, weet ik niet. Waarschijnlijk is het nog vroeg in de morgen. Als ik ergens een klok zie hangen blijkt het pas negen uur te zijn.

Het begint weer te regenen. Dat is goed om minder op te vallen, maar prettig is het niet. M'n kuit blijft akelig zeer doen, maar ik weet het te negeren en loop zo ontspannen mogelijk verder. Iedere keer als ik een politieagent zie doe ik net als de andere mensen en neger hem volkomen. Er is veel politie op straat, maar dat ben ik wel gewend. Soms zie ik dat mensen aangehouden worden en hun identiteitskaart moeten laten zien. Soms wordt iemand in een wachtend busje geduwd. Als ik zie dat een man wordt aangehouden en hard wegrent, slaat de schrik me om het hart. De man wordt neergeschoten en in het busje gegooid. Ik zou willen vluchten, maar weet dat dit zeer onverstandig zou zijn. Vroeger ben ik ook wel eens aangehouden, maar dat is altijd goed afgelopen. Als het nu echter zou gebeuren, zou ik ook in het busje terecht komen en verloren zijn.

Als ik bij een markthal kom, ga ik er binnen. Het krioeft er van de mensen. Ook hier is veel politie, maar het is makkelijker in de massa op te gaan. Er zijn hier gelukkig openbare toiletten. Hier fris ik me op en ga een toilethokje binnen. Ik blijf hier een poosje zitten en kom wat tot rust.

Als ik het toilethokje weer verlaat, schrik ik me een ongeluk: er staat een politieagent voor de spiegel! Als ik naast de man voor de spiegel ga staan en m'n handen was, knikt hij me vriendelijk toe. 'Somber weertje, meneer,' zegt hij, 'maar hier is het gelukkig overdekt.' Met een beverig stemmetje zeg ik: 'Nou, zegt u dat wel!' De man geeft me een klap op schouder: 'Prettige dag nog, meneer', en verlaat de toiletruimte. Ik tril op m'n benen en hang een poosje met bonkend hart tegen de muur. Het zweet gutst van m'n gezicht. Als er weer iemand binnenkomt, verman ik mij en plens wat water in m'n gezicht. Dan verlaat ik de toiletruimte. M'n kuit doet erg pijn. Ik zou best een poosje willen zitten. Er is een koffieruimte in een hoek van de markthal. Ik besluit het erop te wagen en bestel een kop koffie met een broodje. Er zijn nog voldoende tafeltjes vrij. Een beetje in een donker hoekje neem ik plaats. Ik wil hier rustig m'n koffie drinken en wat rusten en nadenken. Het zit hier eigenlijk best aangenaam. Hier wil ik tot een besluit komen wat te doen, maar eerst sluit ik even m'n ogen om van de koffie te genieten. Als ik ze weer open, ben ik tot een beslissing gekomen: ik zal proberen het oude kerkhof te bereiken. Misschien kan ik daar 'onderdak' vinden. Weer op straat merk ik dat het lopen moeilijk gaat; ik zal zo snel mogelijk een plaats moeten zien te vinden om een tijdje 'rust' te nemen. Het regent pijpenstelen en ik moet oppassen niet uit te glijden over op straat neergedwarrelde bladeren. Het water loopt me letterlijk in de ogen, maar dit heeft allemaal als voordeel dat waarschijnlijk niemand belangstelling voor me zal

hebben. Gelukkig weet ik ongeveer de weg naar het oude kerkhof. Kon ik maar met de metro. Zulke dingen mag ik niet denken, want ik moet goed beseffen dat dit onmogelijk is.

Als ik het centrum heb verlaten, wordt het steeds minder druk. Of dit een voordeel is, weet ik eigenlijk niet. Wel is het zo dat ik ook minder politie tegenkom. Maar aan de andere kant maak ik meer kans gecontroleerd te worden als ik een agent tegenkom. Ik moet gewoon niet denken maar doen!

In steeds kleinere straatjes en steegjes kom ik terecht. Een zekere onrust begint aan me te knagen: is dit wel de juiste weg?

In een glibberig steegje met kinderkopjes glijd ik uit en kom lelijk ten val. Ik val voorover en daardoor breekt de rugzak m'n val niet. Verslagen blijf ik even liggen; de pijn is bijna niet te harden. M'n kuit doet gloeiend zeer en m'n handen zijn geschaafd. Zelfs m'n gezicht doet pijn. Ik voel dat er bloed uit m'n neus loopt. Het liefst zou ik blijven liggen, maar dat mag beslist niet. Ik móét doorzetten. Met de moed der wanhoop probeer ik overeind te komen, maar het lukt niet. En de regen blijft maar neerstromen. Ik heb zin om te huilen, maar eigenlijk ook om te lachen. M'n situatie moet er voor een buitenstaander wel absurd uitzien.

Ik sluit even m'n ogen. Dan hoor ik een stem. 'Kruip maar naar de muur, dan help ik je wel overeind,' zegt de stem. Ik doe m'n ogen open en zie een oude vrouw in vodden gekleed. Ze heeft vriendelijke ogen. Heel voorzichtig glibber ik op m'n knieën naar de muur.

De vrouw houdt me bij m'n schouders vast zodat ik

niet op m'n zij val. Als ik bij de muur ben aanbeland, kijken we elkaar aan en beginnen te lachen. De vrouw en ik zitten op dezelfde golflengte. Ik weet zeker dat ik haar kan vertrouwen.

Met ondersteuning van de vrouw kom ik overeind en sta dan wat potsierlijk met m'n beide handen tegen de muur geleund. We beginnen weer te lachen. Dan neemt ze me bij de hand en leidt me door een heel klein steegje tussen hoge, raamloze muren, waarlangs het water naar beneden stroomt, naar een kleine verveloze deur. Ze opent voorzichtig de deur. De deur piept en hangt wat uit haar hengsels. We komen in een kleine kamer met een tafel en een bed opgemaakt met vodden. 'Dit is mijn paleis,' zegt de vrouw met een brede grijns. Ze laat me op het bed zitten.

Als ik aan m'n voorhoofd voel, merk ik dat ik koorts heb. Ik zeg het tegen de vrouw. Ze knikt en zegt: 'Ik zie wel dat je niet in orde bent. Waar heb je nog meer pijn?' Ik laat haar m'n been en dij zien. 'Je bent beschoten en gebeten,' zegt ze. 'En de boel is flink ontstoken. Je zult moeten rusten. Je bent dus ook een "vriend" van die malloot van een "Grote Leider"?' Ik knik bevestigend een beetje verschrikt om zoveel vrijmoedigheid. 'Op mijn leeftijd word je minder bang. Je hebt niet veel meer te verliezen. Alhoewel ik ook niet veel zin heb om nog gemarteld te worden. Maar ik durf je wel een paar dagen onderdak te verlenen. We zullen elkaar onze namen niet vertellen. We moeten het er maar op wagen. Je kunt dan misschien een paar dagen "uitzielen". Dan verdwijnt je weer van het toneel en hebben we elkaar nooit gezien.' 'Dankjewel,'